

Aj. I 786

Laws on

IDA

N: 2 (5)

Teine aastaküüs
november – detsember
< 1926 >

Teatu Õhtugümnaasiumi
III. da klassi õpilaste ajakiri

Väljandaja ajakirjajär. IDA
toimkond.

Toimetaja:

Wastutaw: C. J. J. J.

Fagew: J. O. O.

PORTREESID "VIDEVIKUST".

5. "Pusä"

Miks pusä? Miks pusä loon? Mii pisike? Miks mitte luttikas või prussaks? Raske on sellele vastust leida, aga siiski... Tõeliselt tema nii pisikene ei olegi, et vähriks pusä-looma nimetust, kuid aga pikad koivad inimest veel suureks igakord ei tee.

Muidu kaunis hirmuäratav kasvult, kuid kehastatud lapsikas: vist mänguasjad ja puppe tooks ta kooli, kui lubataks, kui "elefantid" neid ära ei lõhake.

Suur meister joonistamisekunsti ja juukseõikamisse alal, sest sai ja pisut "Pallest" nuusutada. Tema meistertööd on järgmised: 1) "Oo jaaa, kas olete juba lõpetanud" portree ja 2) oma kääri päa (loomulikus süvares s.t. päris loomulik).

Räägitakse, et esimest neist nähes olla asjaolu line ainult: "nii, oo jaaa" öelnudki ja teinud vähese grimasse.

Tema teise meistersavutise juures peame pikemat peatama ja siiski ei suuda esmalt oma imestust sõnu väljendada:

pää nagu imepää.....

pää nagu kapstepää.....

pää nagu karvamars.....

Stop! sellest paistabki nimetus "pusä" võrreund olevat. Sest vanasõna ütleb: kus suitsu, sääl ka tuld", aga meie: "Kus karvu, sääl ka jumalaloomakesi", "kus, rohkelt karvu, sääl ka pusä".

Kui meil oli "pusä" esimest korda koolis näha, siis nimetasid paljud: "Kull ikka mets on õigadel", aga nüüd on kõik sellega harjunud.

Ta on ju kah üks kolmanda klassi iseharastat: nagu piibumehel - piip, nagu voorimehel - piits!

Vast tema lõpu pusäaugimisele ning vaatleme edasi. Võrreund ei hakka rääkima, sest kaaskõrriõikaja Vennal on selles eest juba hoolitseanud, ka tema dekoltee on tuntud. Tähelepanu on pusä ka suur näitleja. Kõrg hängis sama, manna, kättigevalt: oma "komplektei-oniit" /selle matseks/ ja siin kogult, mida kereka nimetatakse/ oli ta täiesti tore kuu, võlas kõiki, kõik

rääkisid "pusäst" kui nende "südame ämmast". Ohati:

"Oh milu südame, südame ämm!"

Ärimehe rohkuse poolt on ta enam, kui mõni teine, õnnistatud: varemalt nimetatutele seltsib veel "tila-ots".

Aga kas pole liiga? Meie "pusa" ehk "minu südame ämm", või "tila-ots" vist näitab juba sõrmege ja põrutab: "Sina, elevant...!"

-- Y. --

A R M A S T A.

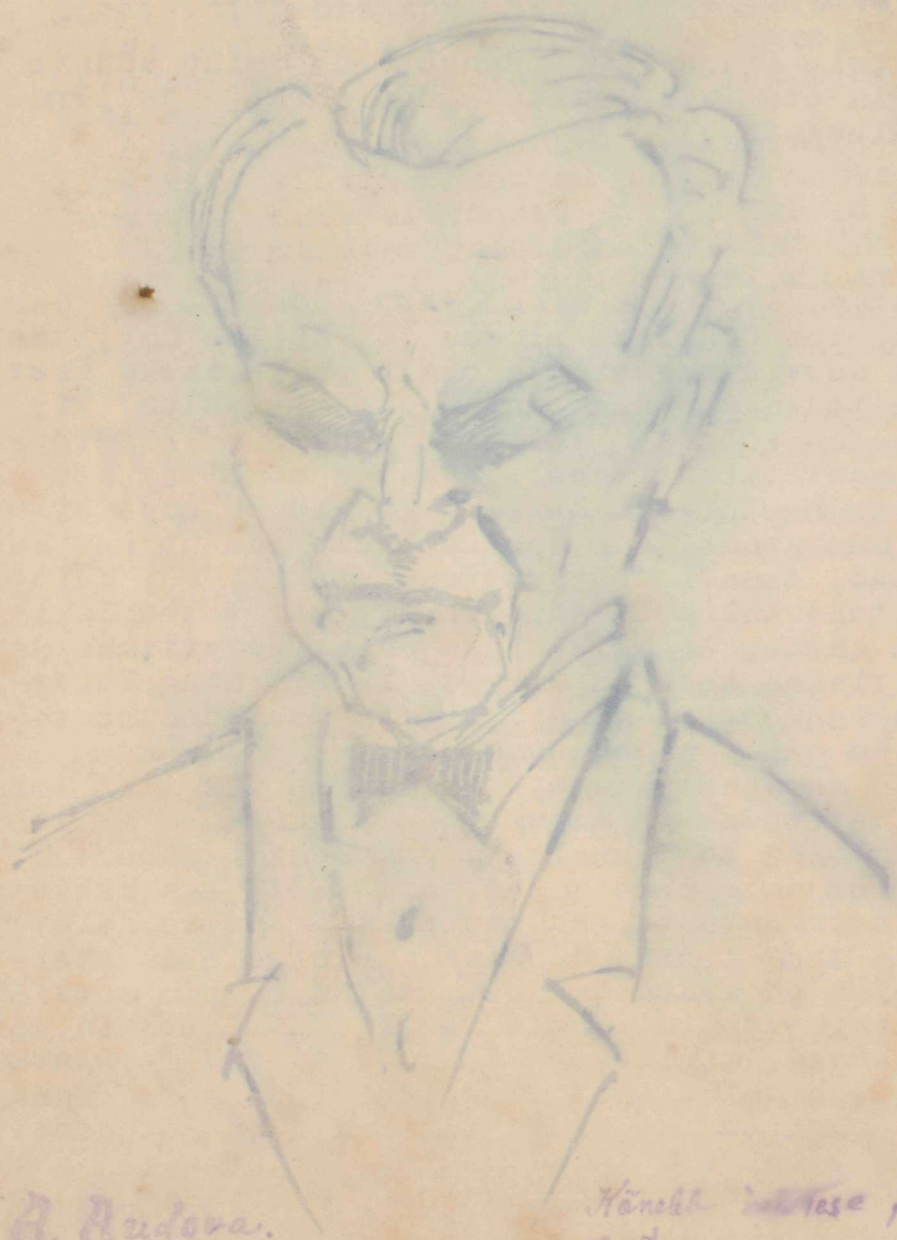
A. I. I. I. I.

Ma armastan. Armastan hinge, kes südamele õiged seisab. Ja ma olen õnnelik. Ildus ja küllus ümbritseb mind, ning mu soovid on leidnud omale puhkamiseks aset. Mõistate, mis tähendab armastus? Mis on armastus? Si, teie on armastus võõras, teile on tundmused karmid; teie saate temast teisiti aru... Kas on armastus see kui võluv naine meeldivaks öetaks kingib kutsuva pilgu, nõiduvat naeratust. Kui saatuslikult puutub see käsi, mis sirutab, temast hõõguvat magnetismi, või kui suudled on liitunud tuliseks suudluseks, mis tõmbab silme unistuse kätte, et selles taga unistada viivuks ja siis langeda rinnas kerkivad kirgede leeki, ning kustuda, jahtuda ja igavesti lagkuda, naerda teotades momenti, mil võitnud olla inimese usalduse!

Oh alatu sarmane! Alatu, kes nurrab Sina et tal- lada neid ja hävitada. Armastus pole äri aga... de va- ra, vaid ta on kehastus Jumalast, puhas ning püha.... Inimene, ära roojaste teda; mees, ära teota ega häbista naist, ära loo armastust laadakaubaks; ära naera naist, sest sina oled teda teotanud, sina ise oled teda eksi- tanud ja juttind ja kasvatand selles negunese soovi- nud oled. Sina kirjutasid temale reeglid ja õpetasid, pa- nid paberile sõnad, niilistega täitsid ta südame. Üitasa- sid temale kae ja talutasid oma kõrval läbi seltskonna mülgaste, kus märgitua su vastu ta ning. Sina alandasid naist madalemale kui oma alistat mõtet, orjastasid ja vä- gistasid teda alistatubandeid nagu pahi, kes velgale su ko- da, ja kasvatat lapsi ning talitustas su kirgi. On siia niisugune armastus - vattake sulle ja õpetage armastama.

Professorees "Videon"

A. Rudova.
in phil. not.

Känneltä valitse ja
alust.

IVANOVO-BOLOTO. ¹⁾

K. Sassa.

Me vabaks saame - luues andal kodu.
Lipp verine, käi ees ja näita teed
neil kangelasil, keda kutsund kodu
ja suur idee! Sa anna neile keed,
eh VABADUS, kes sulle loovad elu,
ja krooni omiks pojiks ainult need,
kes unustanud muud, vaid issamaale
kai anda oli elu - ainus saar!

Meil kõigil siht on - vaba elgu Eesti,
see saangarmeelse rahva oma mees.
Ei orjastada tohi teda keegi,
sest ta on kangelaste sünnimaa.
Kes võiks küll ütelda, et kuskäält kästi
meid minna kaitsma Sind, me kodumaa.
Ei kuskäält käsku - ainult oma süda
Meil ütles: Vabaduse tee on sõda!

oO+Oo

Päev kustukas, kuid lahing kestab ikka
ning nõuab uusi ohvreid omale.
Maa lõheneb me vahel kaunis pikka,
kus iga samm viib mehi surmale.
Siin ohverdame mõne lootsarikka
me ridadest ja läbme tagasi:
Vast võiduga meid kroonib homme päev
ning rõõmuks muutub kangelaste raev!

1) Ivanovo-Beloto külla asub Petserimaal, Satserinna val-
las. 4.-6.apr.1919.a. tungis Scouts rügement külla päälle.
6.apr.läks rügemendi "B" kompani täiskidega küllale päälle,
kuid vaenlase kuulipildujate ja mürskide tuli hävitas
pääletungijad viimaseini.- Ivanovo-Beloto lahing kirjutas
kümnete scoutide verrega verisema lehekülje Eesti Vabadus-
sõja ajalukku, kuna veriseima Scouts rügemendi raamatasse.

Uus sõnnib päev nii paksus veriuks,
et keidu pilgud hõbelikud on.
Meist mõnel viimse mõte viibib keius,
kus teda kutsus naeratalev õnn.
Väed neresivad ja pikas, pikas redas -
viib surmal' ligemal' iga seenu.
Me pÄhde kohal rakstav šrapnell
ju kšneleb, et algus lahingul.

Polk pelgu kõrvel, eemal soomusrongiä,
Veternika's en naeljas patareil,
kes saadab külla onad surmapommid -
häst' tabab Valdmann-Maimu patareil.
Siis avavad ka tule soomusrongiä,
on kuulda ragia pelgu Jenisei.†
ja üle liini muutub põrguks varssi,
polk Teine kiirendab ka lahinguarssi.

Õn ligineb, kuid ikka kestab lahing.
Kord-korralt šreavevad neeste reed
siin. Ššälpool samat tööd teeb surmashing.
Ššälpaiguti ju nÄha sinult pead -
vii kõhest kistult šaku pommi kahin.
Kas kaua kestab see - või seda tead!
Agonias on nÄha kangelasi,
kel jõudnud surm- me kõigi ülim asi.

Polk Jeniseisky läheb tikkudele.
Meid eotab ees ju sama veritöö.
Vaid mõödunud mõni minut. Riismed selle
ššält tagasi, kuid paljuid valland šš.
"Paulmeister langes!" (pÄhlik kompani) See
me ridadest kui kõue läbi läi.
Nüüd vennad tikkudele! Hülleb Rehe.
Ta juhatusel algab meie tehe.

*) Põhja-Lääne arme polk.

Mu Madseni tõotas kiirelt. Viimast korda
kasett kaseti järel tühjenes.
Kuul älast tabas, teine löhkus sõbra -
mu Madseni ja viskas kilde null'.
Siis märkasid, et taistel kõigil tähgid,
kuid mul ei ole. Lõppes kampaatus.
Ma tähgike panin autokasid jala,
ja... edasi... pakitses mu äla...

Veel edas' jooksin lumes mine sammu,
kuul kolmas purustas mu kätvariluu,
siis kukkusin ning liikumist kadus rammu.
Ju taevaserval tõusis üles kuu.
Me mehed olid naba jäänud ammu,
vaid äggin Rehe't, kõrval keegi muu.
Veel üksina ta laskis ainsaid pauke,
siis kuulid puurisid ta kehha auke.

Üks sanitar sääl jooksis Rehe juure,
vaid silmapilk ja kadus selle pää.
Mu kõrval' kukkus keha mehe suure,
see oli viimane, siis üksi sääl
ma lamasin ja laibad ümber minu.
Ju kustas päike taevakummi pää,
õhk üles kandis kangalaste valud
Su kodadesse, Igavene Valgus.

Kuipalju ühes päikesega kustas
Su vahvaid poegi, suur oh Vabadus,
kuid ilus on kui hämarik sind kutsub
ja vabaduse pojana saad surra:
Saad rahva päikeseks kui päike kustub -
ja päikesena elad rahva sees.
Et olgugi - sa jõuad Igavikku,
kuid surmaga lood rahval' tulevikul!

Mu ninge valdasid need pühad mõtted
ja tundus nagu lendaks lahkuv hing
mu maisest kehast kõrgemale... võtted
ja püüded liigutada ennast ning
siis reostata ja jõuda oma' juure
jäid asjatuks ning jälle lendas ning
siit maisest kõrvalt kõrgemale - juure
suur päikese. Kuid kogu eest mind valdas mure.

Kõik lapsepõlve armsad meenuskujud
mu vaigusilmas elukuju said:
kõik läksid mööda vallatusetujud
mu silmist pikis reos; ent lahing vaid
siis viimasena tõi mul mäekujud
sümboolse margina... kuid sedamaid
kuul neljas purustas mu sõbraluu
ja viies lõhkus killeks puusaluu.

Nii lemasin sähkl liikumata kaus,
kuid minu ümber liikus kogu ilm:
Srapnelli kild võis tuua igal hana,
et raksatusel kustus mehe silm...
Tund möödus, sain ma jälle tüki rana,
ent sellel järgnes varssi seitsmes kuul.
Küll ootasia, kuid ükski surma 'i too,
mu kannatusi uneks eluks loo.

Taas elukuju saanud mälestused
veel hoogsamini ajus leidsid teed
ja seisatama jäid, kus kannatused
ju käisid sähklpool igaviku teed.
Mind valdasid siis silmad viirastused
ja tahtsin lõpetada-valud need.
Sel silmapilgul kui ma püssi võtsin
mu langend sõbra kõrvalt, äkki tundsin,

et miski jõud mind ülespoole kaadis.

Jäi vaikseks kogu olemine siis.
Kui jälle ärkasin, siis südamus andis
mull' tunnistust, mis juhtus siis: panna viis
momentil mind, kui elulõppu tundsin,
tee juurest ära... enam huikas lüüs...
Ja jälle tundsin seljas hirmasat valu,
ent kodu eest on ilus tunda valu!

Kui kauda ümbrust vaatlesin, siis aru
sain; k' ta sülda seisin enam ma
sest kohast, verem mu kus oli asu.
Panna enne õhku, maha viskas mind
ning sünnitades kehas hirmasat valu.
Nii pärast selgus - kuus ta suuremat
ja hulga väikseid kilde kehha saatis,
kuu aga tarretunud laipu vahtis.

Ära melli raskused mõnes õhus
ma kuulsin veel, ja kuski huikas lüüs.
Ka purustavat valu tundsin kõhus -
paartolli pikkune granaadi kild
sõäl ehnelt minu sisikonda lõhkus,
tükid kasukat ta sinna ühes viis.-
Ma tundsin külma, sooja, valu segi
ja varstigi õõ astus mulle ligi.

Kui ärkasin - koit suudles Hämarik ra.
Mind miski korin unest üles a'as,
siis tõstein pää ja nägin püstitikku,
mis lüübis üht meest, kes lamab maas.
See oli viimne noist, kes igavikku
ses lahingus kõik jõudsid. Mehi taas
sai väli täis, kuid põlnud endised,
vaid võõrad nühid - need olid punased.
(järgneb)

T ä n a v a l.

Juba veerand ehk rahkengi tunni tõstab ta monotoonselt rasket kangki: üles-alla, üles-alla kui suruvasar sepikeojas ehk kui haspel usina vihtija kätes. Puhkemata, nagu rutates liiguvad ta käsiivarred kellepeadlina ja karge teraslaht pörtsud tihava graniidile: sekund ja pörts, sekund ja pörts, kui loetus, mehaaniliselt, mesinena liikuma pandud, sunnitud tundmatust ja tõttavast jõust, kiskudes iga löögiga külmanud maapinnalt lahmakuid sulanevat kolakat. Jälgin iga ta liigutust, kuigi on näha hääruusest ja märtsikuu lebjaka sajast vaid üksikuid kontuure ta kegest, ent seegi, mida näen ja seletada suudan, on kaltsus ja räpane, sarnane poriseks tallatud kõnniteele, milles on palju suke.

Ent kas pole temagi poriseks tallatud kõnnitee? Kas pole ta kannatanud samu raskusi, mida kannab kõnnitee inimeste tallates? On ju temastki üle käinud aja vaaruvad joonariisunud surudes jälgi ja suke ta vaheldavasse, tõõst kurnatud kehha. Jah, ta tunneb isegi seda, teab, et on põlatud õnnest, üksi viletsustes, ja viha, ja põlgtust, mida ta smutanud endasse niiskest pesukojast ja sopesest tihavalt, ta nagu valaks imbruskonda - kuhu juhtub - hoolimata eesest ja ligimisist, sest viha vajab objekti ja praegu on ta nähtavasti leidnud seda jääkolakas, mida lõhub vast teenistuskehuse sunnil, ent siiski vihaga, mõeldes: "Sind võin hävitada niipalju kui suudan; sind tahan lõhkuda kuni väsin ehk lõõed, nii nagu mindki on sinu hävitanud, viletsustesse lõkanud kuni kord kaks." Jah, isegi väikest - ei, suurt ja kuratlikku lõbu ja rõõmu aimes tas nägevat, kui ta näeb, kuidas mõõdukasjad hirmsunult kaugemale heilavad temast - ta lõõkidest pritsitud sopesest vaest.

Korraga on valgustatud tänav. Ja valguses, kui armates mu uurivat pilku, peatab ta viivuks, et otsida seda. Valgus, tulev ligidalolevast elektrilambist langeb perpendikulaarselt ta näkku. taues esile sählt iga joont ja kortsu.

On tuim, ükskõikne, enam valuline nägu, hoolimatu, tuh-
munud, kortsurikas, ent iga korts ta põsil ja iga joon
ta laugil tundub olevat elav preteest ja kiskendav häda -
hüüe oleva vastu. Mulle paistab, et too nägu on lahenda-
mata probleem - olla või mitte olla - kuhu kehastunud ko-
gu ta olemise eest võitlused, nende ideoloogia ja viha
ühiskonnale, samale ühiskonnale, kellele ta annud kõik,
kogu oma elu, et see rikkastuks, jäädes ise viletsustesse
- nälga, mille peletamine on teinud ta kalgiks, surunud
jooni ja kortse ta iseloomu, muutes seda tagedeks, kätte
maku himuliseks, mis väljendumas ta peaaegu tardunud
maskil. On ainult elavaid, haaravaid, ent põletavalt ti-
gedaid silmi, millesse on varjatud kirge ja iha, iha to-
reduste järele, mida on võinud lubada aneesele mõõdaratta-
jad, inimesed, kes oskavad kasutada ta viletsusi, imedes
välja temast viimast higitilka, muutes seda kõlkevaks
kullaks oma otsatusse kukrusse, hoolimata, et too lõhna-
pesukoja ja sopsa tänava lõhnu.

Ja mulle näib, et sellesse kojanaisesse on koendu-
nud kogu ühiskonna võimalikud viletsused. Tundub nende
lõhnu ja murepisarate jälgi, ent siiski lõhnav ta veel
elu, veel pole ta surnud ja kord võib ta süttida kiraks
nagu jättis see aastasadade eest Pariisis, mil tuhan-
ded sarasseid naisi, pärit keldrikorteritest - kojanaise-
sed - läksid Versailles'sse, et tuua linna kuningat -
pagarit -, kes küpsetakse leiba linna viletsatele, näl-
gijate hulgale. Seda naist tänaval jälgides saan tõsi-
selt aru, miks olid ja võivad olla ühiskonnas katastroo-
fid - revolutsioonid - ja ma mõistan kogu revolutsiooni
psüühikat, nende saamise ja olemise ideoloogiat. Tundub
et too naine tänaval kehastab revolutsiooni, või vähe-
malt on sünnitanud ja sünnitab revolutsioonikäre, kes toi-
detud juba enaigus viha ja sapiga oleva ilmkerre ja
valitsevate viletsuste vastu.

Viinakun 1925.

KEVADEST SÜGISENI.

Kui õitses tooming ja sirel;
puud-lehen ja linde koor
taas laulis kui kirikun orel.
Siis armastuski mein oli noor.

Sai maikuu lõpust kuum suvi;
käis rästas ja kündja vaon.
Ent suvigi lendas kui tuvi
ja linnud - nad talve eest paon.

Ja nagu on prielt lehed
viid' taulist ja tormi hoost,
nii taevast me armastustähed
on kadunud kui kured soost.
Talvekuu 1925.

O t e p ä ä s t . Mihklisoo.

Mõnd suve olen elanud mina
Otepään,
kun taeval tundub teisea sina
kui Tartun.

On järvi sääl ja metsi, orge
küllusen.
Mäed märksa suuremad kui kõrge
Voore siin.

Ja mägedel on võimsaid metsi,
männipuid.
Neid mujalt asjata võin otsi
kui kadunuid.

Sest jäändraid männipuid on ainult
Otepään.
Nad karastatud, jõud saad' noorelt
torne seen.

Nii nagu jändrik mänd ei väsi
toome eon,
ka mälestused Otepääst on üsi
minu seen.

Falvekuu 1925.

Mihklisoo.

Ü h i s k o n d .

Lipitad, lapitud;

tipitud, täpitud

kui papagoi, kui pabulind,

ent siiski armastataks sind,

sest eled suuril mehil katseking,

mis kistud listile, nii vormi võttev

ja käsu järgi tõttev

kui jahikoer, kel jänes hing.

- Oo! põlgen sind! Oo! nean sind!

Sul pole südant, on vaid tühi rind.-

Kuid ihkad tühjust täita siiski

taas üleskorjamisega neid väikseid piiski,

mis vool'vad välja koolja kehast,

kes äsja langes sinu tahtest, ihast

uuristatud ajudega, läbistatud südamega.

Jürikuu 1926.

M U R E T .

"Kas on linnukesel muret?"

nõnda venast lauldi.

Ei, ta põlnud penist puret

nagu inimestest kuuldi.

Küsiks nüüd:

"Kas inimesel miskit muret?"

"Vaevalt!" kõlaks huulilt vastushüüd.

Et vast siiski! Inimene
igalpool ta esimene,
ruttab täitma hiiglamagu
elgu hommik, 58 ehk agu;
rääkimata valgeist päevust,
mis ju selleks määratud.
Alati ta süda raevust
voolab üle, kui ta näeb,
et vast mõni ahnen temaat
äsjä täidet maale saab
pundunud käed ja mõnutundest
neeru sõritusis ruigab.

Ning siis, aagu puret hundest,
algab võitlust hiljuvaga.

Võitlust marga pärast,
mida vaeselt kisast, karast
hoolimata rõõvitakse,
oma punga topitakse.

Rahas asub inimese mure,
ringi liigub sääl ja ei sure.
Ainult häädi ilma loob
ja viletsale viletsusi juure toob.

Jaanikuu 1926.

R.S.

ILUS ON.

Ilus on valu valada värseks,
kenam on rõõmu rõkata lauleks
kõlavaiks...

Armas on vaiki parimaist tundeist,
armas on rääki suurimaist rõõmest,
kurbusist.

Armasta õnne kammimat uaidu,
vihata õnne õnnetee leidu
neidulest.

Magus on surra noorena ära,
magusam jätta vanana maha
ilmema.

Märts 1926.

Wommelvärsee Videvikust.

Elame sajangul mil mood, et järg
Peab ilmuma öeldule, olgu see kuiv või märg,
Seepärast siis ärge sest mõtelge paha,
Kui keegi meist komistab alla ma saha.
See loomulik ju, sest inimesed olame,
Ning Videviku ühiseks pereks tuleme,
Kus lubatud meil üksteist veidike purra.
Ja keegi ei mõtlegi meist sellepärast surra.
Kui viibida klassis kolmandas mõni viiv,
Siis kindlasti tunned, mis või kes on komparatiiv.
Kui sa ehk arvad: Tal vist sugugi ei vea,
Siis kuulc: sa pooli asju veel ei tea.
Arvad laps, - no see on lihtsalt müll,
Jah selleks tad õpetaja nimetab küll.
Kuid enne ammu papit emale vajab
Ning pangaseppa tuba mõõda taga ajas.
Oo jaa, miks ei aja? Tad Don-Juani hääd,
Kelle rinnale ikka võid lasta oma poisipääd,
Ja kellel on naisi jumaldajaid koguke suur,
Ias moodusta haarem, või tuvide puur.
Teda on lõpuks ka tähele pan'd ladina Eila,
Ja ilma, et lõöks säh! juures suurte kella,
Kõbib mainit pangasepal vahetunnel sülle
Kuusudes seega sõbrannasid avalikult tülli.
Müüd teeksin siis muuseas väikese pause,
Ja ütleksin ühe mesimagusa komplimentlause:
Poismees Pahl meil tubli mees klassis,
Kuid asjad on temaga üliväga sassis,
sest vahetunnel naiste poolt tal viimane valu,
kas lasku ta põlvili ehk härdasti palu,
Ara pääst kakku, viimast kui kerva
tahtvad, ent musu andvad harva.

Kuuld soov vist oleks, et ilmuks jälle preili,
Kelle kuulul võiks heita paar kappu leili,
Seks setu valla piiri pääl
Tan Mehikoorma linnan sääl,
Meil siia tuli preili noor,
Kui piima pütal hapu keer.
Te tunnete tad iludust,
See Helene kända väledust,
Kui ei, siis otsingtehke te,
ning kindlasti ta leiata.
Nii siis, ega seks olegi vaja suurt tarka,
Et konstateeri kuis Ants laenab viit marka,
Ja näha, kuis kohe astab kompvekki iis,
Et lahendada koolisõtses^{ev} kriis.
Rossineest on isegi olnud palju juttu,
Seepärast ei taha teda ma enam püttu
kuid seda pean tähendama ikkagi küll,
Et Siguse õpetaja nähes - kus müll.
Ihusuhtlust anti, prohveedi käega,
kinnihoitult sepa kēega,
Et me rahval ei hakkaks kama, lõpetan loo,
Mis raske, kui sissis oled saanud hoo.
Vammal.

MUL ON VALUS.

K. Sass.

kult küsite "Kas on sul kodu?"
"Jah - ise selle... andsin,
kuid kas on teil ta olemas,
te mida niivõõdate koduks?"
Ei taha uskuda - kui oleks ta,
siis ainult temale te elaksite
ta sündimise päevast pääle!
Kuid mida näen! Te tülitsete
see väeti lapse kallal
ja lööte haavu tall'.
Mul on see valus näha:
Ja nagu minu veri
säält purskaks haavadest.
oh inimesed, saage selleks kord,
et võite uhkustades ütelda:

"Meil on kuldne kodu!"
Milt küsite, kas on mul kodu? - -

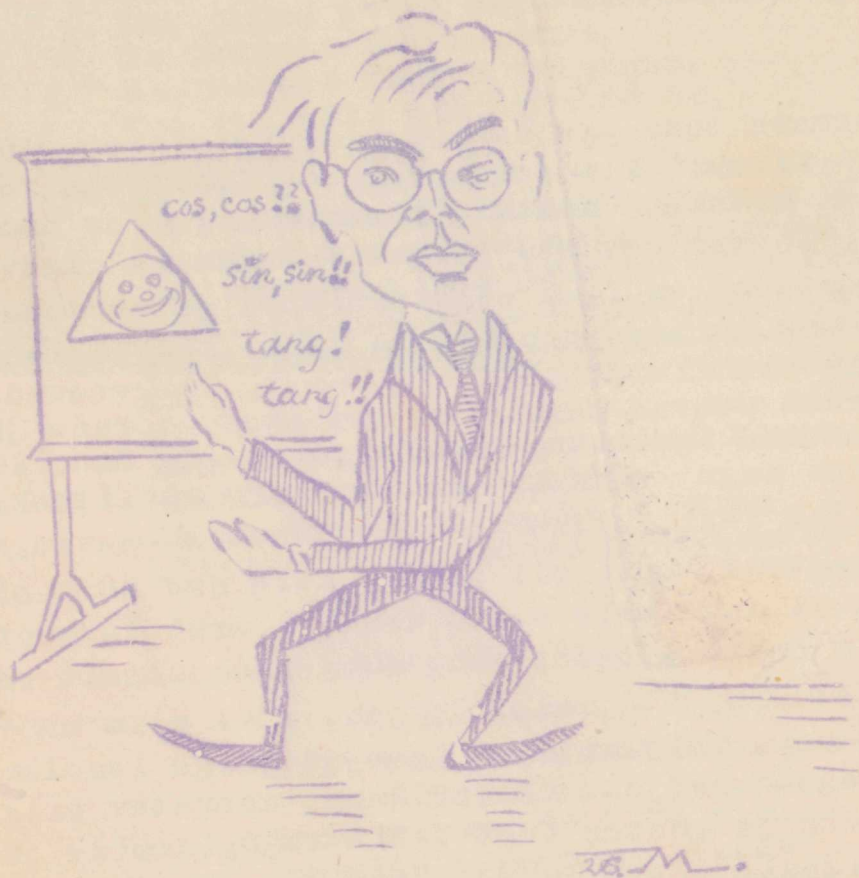
Ma endalt lasin võtta elu -
ja sellest läin ma kodu.

M U R A .

Istusin toas üksikus ja pimedas piiras mind. Taevas oli pilves, ei säranud rõõmsad tähed ega valgustanud kuus niisket, musta sügisemaad. Igavus asus rinnas ning mõtteid segases käigus vaheldusid mineviku pilte. Mälestusi endiseid sõjakaasiaseid ja tahtsamad laadungid. Kät unistused peatusid tsik-tsak pikkade kaevikute laburundis ja jälgisid aset, kus veetud paremad nooruse päevad ja kus ka kaotatud nooruse jõud, tervis ja maetud igavikku inimlik rõõm ning õnn. Kuuldus, mälestades nagu eluneks ümbrus, nagu häälitseks olnud sõjatorjamine hääl. Liikusid küürutades roomavad, saladuslikud kogud. Meid oli palju, kuid nad kõik olid veel tuttavad ja nagu eile alles nähtud. Ärutsiks muutus meel. Ma tõusin omalt istmelt ning kangelasmeelselt vaatas pilk pimedusse, tühjusse. O, jah, saäl olin ma - väle ja kerge nagu kaljukits, võimas ja julge lendlema nagu kotkas mägede harjul. Meel rõõmus, naeratav pilk, julgus südames ja lootus tugev. Kät lugupidamine ja vääratus hellitasid meelt ja eelistasid eneseohverdarniat isamaa ja tema kordaminekute eest kohustavaks.

Ma olin võitja ja vaenlase valjutaja, ning tõin vaenlase ja taevast neilse päikese paiste ja ta soojuse, külluse neile. Mu ülesanne oli täidetud ja ma olin teinud oma töö. Saäl heljus siis rahukellade helin üle lauinguvälja ja tagasi pöörasid võitlejad omaksete juure. Maha jäid ainult hulged üksikud kämpad, kus puhkels suikunud, tööst väsinud võitjad. - (järg 19. leheküljel.)

J. Sütt -
Meie šef, matemautiliste kombinatsioonide suhtes - suure kunstnik.

Ka minagi väsinud, pole jõudu enam, pole tahtet ettevõttele. Ei ole valgust ega päikese soojust, sest energia sellest on lahkunud.-

Rõõmata, vilets ja arg, elust tüdinenud ning inimeskonnale üleaarne kõlgatan siin oma muresid ja mõtteid. Maha jäetud ja inimeskonnast välja tõugatud viirelen oma valudes nüüd. Puuduse tühjad silmad nälgatondina vaatavad mu rōskesse, jahedasse tupp ja nad lähenevad mulle ning ähvardavad neelata. Oh oleks veel tervis, oh oleks veel jalad, küll roniksin mägedel, kargaksin nagu kaljukits üle surma kuristikku ning süütaks heledalt leegele kustunud päikese loite. Oh saatus, halasta õnnetuile, lasse vaatan veel korra päikese heledat valgust, lasse soojendan vaikivat südant ta soojal paistel ja suren siis. Kuid mure, miks suljua, miks keelua sa? Inimene, sa oled hullunud, sinu tahtel pole sihta ega piire. Mure, raske mure on võitnud sind. Alistu temale ja vaata, su kõrval seisab must mure, ta taatab sind ja seltsib sinuga n. . parim sõber. Jah, teil on õigus - ma olen võidetud, kõik on unustanud mind, kuid mure mitte. Sellepärast jää sinagi mu seltsi. Mure, külasta mind mu üksilduses....!

Oi, kuid kardan pimedust, jää siia, mure, jää - jää siia!!!

A. I v a n .

Isamaa, sa andsid oma lapsed,
ohverdasid oma varamis sul oli;
elu ja surma pääl vabadust võitsid,
kuni ta oodatud, igatsetud tuli.
Nüüd pisarate ja valude taga
seisad piinadest ja vägistustest üle -
lõinud on puudused pimedada õõga
ja kerkinud hommiku päikene hele.
Süda, sa ei tohi enam kaebada,
ei tohi enam unele suikuda.
Inimene, vaata ja imesta,
näe päikest, vabadust ja elu! A.Ivan.

L A N G E V A D L E H T E D .

A. I V A N .

Varane hommik, ent päikene paistab
härmatuna, hallide lumisele ra'ale
ja kõrvu püüet sahinat kostab
lehtede langemine sügise maale.

Saait tasane sahin on kuulda,
langevate lehtede seas,
kui kukuvad nad murdunud mullale
veel värsked ja rohelised ees.

Kuulda, kui kõneruaks, oleks nagu nutt,
mis kuulatama hetkeks sunnib meid.

Tuudmata on langevate lehtede juut,
aga siiski me mõistame neid. -

A. I V A N .

Mäed sa heledat päikese leegitsevat loitu,
punast, verist sõuade koitu?

See nälg, meeleatus, sõda ja piin,
une päeva joovastav viin. ....

Mäed! lähed, kui kahvatavad, kustuvad
ja veresse, tulesse kaovad -

sajavad . . . . .

ja vaovad, surevad. . .

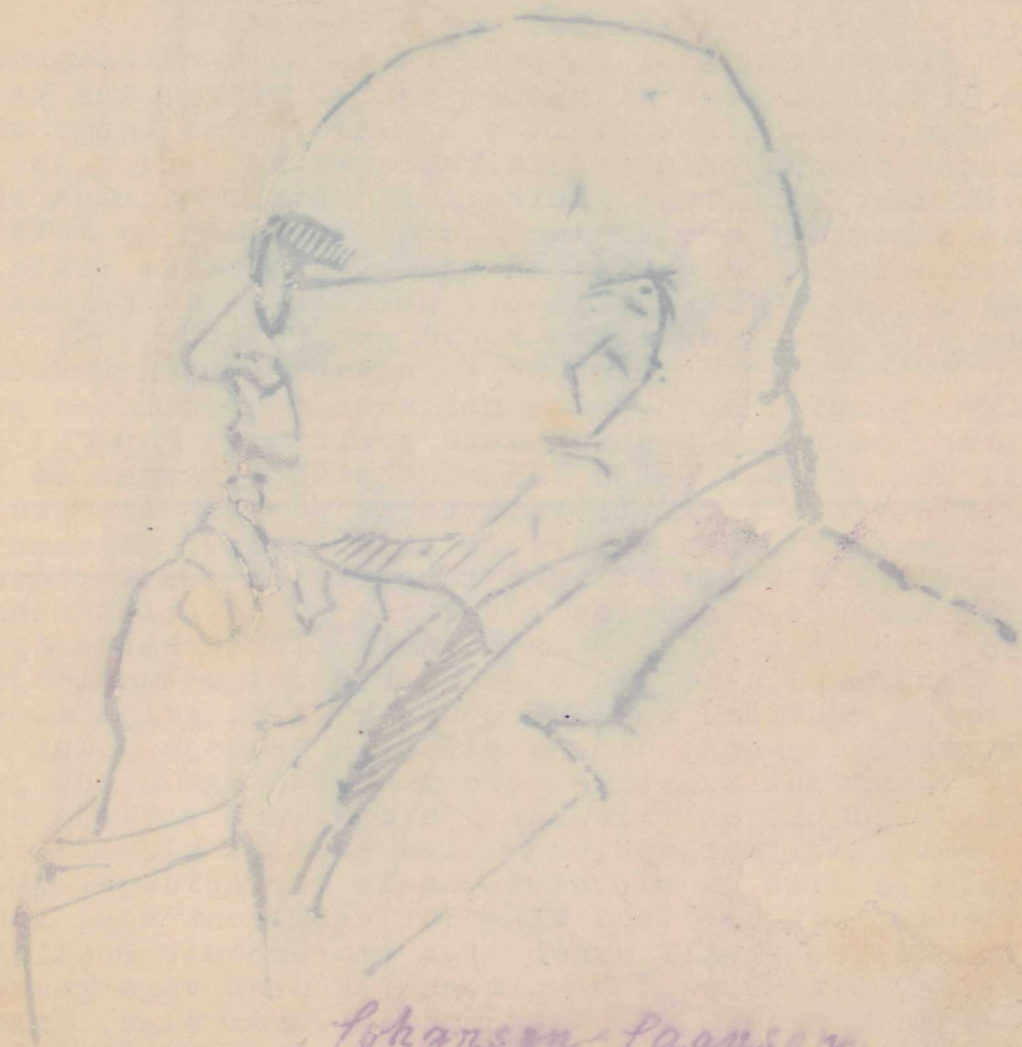
surevad inimesed sajad ja tuhanded -
miljonid. ....

Ja kesk hävitustuli

kõlisevad ahelad ja kuld,
vajuvad rauale rajatud troonid,
revolutsioonid kullased kroonid,
kuningad, vürstid,
rikkad ja sandid.

Võitlus... vahelduvad, muutuvad kuld ja muld.

Professores, W. H. H. H.

Johanson jaanson,
amanteless

"Võite ju koolit a
"ili faviit väär
aga midamine see
on teevishoidlaku

1.

Videviklaste
 "Weinachten"

Jõulud 1925,
 nagu
 nad olid.

2.

Jõulud 1926,
 nagu neid
 loodeti see näha.

36 M.

... KAHU RUSSOJAS LANGINUILE MÄLESTUSPÄÄL
PUSKITAHTIJA PÕLTSAMAIL.

17. VII. 1924. a.

L. Sassa.

I.

See oli siis, kui eri valgust nägi
ja noorel vabandusel andis suud,
kui kohlased rõõul Tamme puud
ja ime voimul kõikus Teara nägi:

Siis saabus võidul Kalevlaste vägi -
kuid võidu eest jäid pleekma mitme luud
ja ehäl, kus valitsevad rahvad suud
ja a'avad väikse rahva aated segi...

See oli siis, kui anti Sestil' elu
ja cri võites inimeseks sai.
Siis ajas selja sirgeks eestlane

ja maitset tõusva koidukiirte ilu,
egi orjaks see, kes ajast maha jäi,
kuid koidikul sai vabaks eestlane!

II.

Küüd sammas kerkib langenute auks
ja pisar kroonib aja mälestusi,
ning valgus katab rahva kannatusi,
kui kerkib kaja langenute auks.

Me mälestus teil kattede silmalaul,
kuid tund teob meie silma viirastusi,
kui vaikselt meeleidame mälestusi,
sill Sestil' andis elu teie laul.

Ja pisarais ehäl rahvas põlvitas
ning ootas kannatuses looming' lõppu,
et Sestile kora saabuks oma kodu!
Nii sangarimehe rahvas palvetas -
ja viiakse koguneeid ühte kokku;
siis lõivad teile mälestuse kaju.

